

5. KLASS EESTI KEEL

ÕPPEAINE KIRJELDUS

II ja III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstilooming ning keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab võimalikult eripalgeline, kuid autentne ja adekvaatne tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid.

Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi (nt raamatututvustusi) nii individuaalselt kui ka koostöös.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.

Tekstilooming õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstilooming on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.

Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomingusse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevalikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

HINDAMINE

Eesti keele õppimisel II kooliastmes hinnatakse õpilase

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust,
- 2) tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist,
- 3) tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist,
- 4) keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehooldete põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja.

Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Kasutatakse numbrilist hindamist. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne kujuneb õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Teema: Keel kui suhtlusvahend	
Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele õppekavas	
Õpitulemused: 1) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult; 2) kasutab õpitu piires korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara; 3) loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult	Õppesisu: 1) keelekasutus erinevates suhtlusolukordades; 2) eesmärgistatud kuulamine; 3) kuuldu põhjal tegutsemine; 4) suuline arvamused; avaldus; 5) sõnavara muutumine 6) eesmärgistatud lugemine 7) teemakohase teksti kirjutamine
Põhimõisted: .	
Praktilised tööd:	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:

Lõiming:

Erinevate tekstide eesmärgistatud lugemine (KIRJANDUS, AJALUGU, LOODUSÕPETUS)

Hindamine:**Õppevara:****Teema: Häälikuõigekiri**

Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele õppekavas

Õpitulemused:

- 1) järgib kirjakeele põhireegleid õpitu alusel, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;
- 2) teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid

Õppesisu:

- 1) häälikud, häälikuühendid ja nende liigid;
- 2) silbitamine ja poolitamine;
- 3) häälikupikkuste märkimine;
- 4) üksikhäälikute ja häälikuühendite õigekiri;
- 5) erinevate tekstide analüüsimine ja hindamine;
- 6) tekstiloome

Põhimõisted:**Praktilised tööd:****Metoodilised soovitused:**

Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:

Lõiming: tekstiloome INIMESEÕPETUS, KIRJANDUS

Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)

Hindamine:**Õppevara:****Teema: Algustäht****Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas****Õpitulemused:**

- 1) kasutab õigesti suurt ja väikest algustähte;
- 2) selgitab algustäheõigekirja põhimõtteid;
- 3) leiab reegli kinnituseks tekstist sobivaid näiteid

Mitte: tunneb, teab, oskab – seda ei saa mõõta

Õppesisu:

- 1) nimi ja nimetus;
- 2) pealkirjad;
- 3) erinevate tekstide analüüs;
- 4) veebisõnastike kasutamine;
- 5) tekstiloome

Põhimõisted: .**Praktilised tööd:****Metoodilised soovitused:****Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:****Lõiming:**

KIRJANDUS, AJALUGU, LOODUSÕPETUS

Hindamine:**Õppevara:**

Teema: Tekstiloome	
Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas	
Õpitulemused: 1) väljendab end kirjalikult selgelt ja asjakohaselt; 2) järgib kirjakeele põhireegleid õpitu alusel, kasutab sobivat sõnavara; 3) kirjutab eesmärgistatult eri tekste eri keskkondades	Õppesisu: 1) mõtete kogumine; 2) kirjutamise etapid; 3) jutustava teksti kirjutamine; 4) kirjeldamine; 5) arutlemine
Põhimõisted: .	
Praktilised tööd:	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: KIRJANDUS	
Hindamine:	
Õppevara:	

Teema: Eesti keele käänded
Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas

Õpitulemused: 1) kääneb käändsõnu 14s käändes; 2) valib õige käände sõltuvalt lause kontekstist	Õppesisu: 1) käänete nimetused ja küsimused, ainsus ja mitmus; 2) käänete tundmine; 3) käänamine
Põhimõisted: .	
Praktilised tööd:	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)	
Hindamine:	
Õppevara:	

Teema: Sõnaliigid

Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas

Õpitulemused:

- 1) nimetab õpitud sõnaliigid;
- 2) leiab õpitud sõnaliigid tekstist

Õppesisu:

- 1) sõnaliigid muutmisviisi järgi;
- 2) sõnaliigid tähenduse järgi;

Põhimõisted: .

Praktilised tööd:	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: KIRJANDUS	
Hindamine:	
Õppevara:	

Teema: Lause	
Teema olulisus:	
Õpitulemused: 1) leiab tekstist eri liiki laused; 2) moodustab õpitud lauseliike; 3) kasutab õpitu piires õigesti kirjavahemärke	Õppesisu: 1) lihtlause; 2) koondlause; 3) liitlause; 4) alus ja öeldis; 5) lause laiendamine; 6) lauseliigid suhtluseesmärgi järgi; 7) lause õigekeelsus; 8) kirjavahemärgid
Põhimõisted: .	
Praktilised tööd:	

Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: KIRJANDUS, AJALUGU Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)	
Hindamine:	
Õppevara:	